Alustava talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma vuosille 2027-2029

MH 21.9.2026

Varsinais-Suomen liitto
Egentliga Finlands förbund

Alustava talousarvio 2027 ja
taloussuunnitelma vuosille 2027-2029

Varsinais-Suomen liitto
PL 273, 20101 Turku
kirjaamo@varsinais-suomi.fi
varsinais-suomi.fi

Sisältö

Maakuntajohtajan katsaus vuoteen 2027 6

Landskapsdirektörens översikt för 2027 8

Varsinais-Suomen liitto on maakunnan kehittäjä 10

- Suomen kolmanneksi suurin maakunnan kuntayhtymä 10
- Monipuolinen maakunnan kehittämisen edelläkävijä 10
- Päätöksenteko ja luottamustoimielimet 12

Varsinais-Suomen kehittämisen visio 13

Talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma 2027-2029 14

- Yleisperustelut 14
- Talousarvion rakenne 14
- Talousarvion sitovuus 15
- Jäsenkuntien maksuosuudet 15
- Tilikauden tunnusluvut 15
- Talousarvion vastuualueet 16
- Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä 16
- Talousarvio 2027 kulut toimialoittain 16

Tavoitteet ja toimenpiteet 2027 18

- Tavoitteiden ja toimenpiteiden seuranta 18
- Yhteiset toiminnot ja hallinto 18
- Aluekehittäminen 19
- Maankäyttö ja ympäristö / Aluesuunnittelu 20
- Valonia 21
- Edunvalvonta ja kuntapalvelu 22
- Lounaistieto 23

Henkilöstö 24

- Yhteiset toiminnot ja hallinto (13 henkilöä) 24
- Aluekehittäminen (27 henkilöä) 24
- Maankäyttö ja ympäristö (31 henkilöä) 24
- Edunvalvonta ja kuntapalvelu (10 henkilöä) 24
- Henkilöstö yksiköittäin 6/2026 25

Talouden tunnusluvut 26

- Käyttötalousosa 26
- Yhteenveto kuntarahoitteisen toiminnan käyttötaloudesta 2027 28
- Tuloslaskelmaosa 29
- Investointiosa ja rahoitusosa 30
- Liite 1. Jäsenkuntien maksuosuudet 2021–2026 31
- Liite 2. Maksuosuuksien kehitys 1993–2029 32
- Liite 3. Maksuosuuksien määräytyminen vuonna 2026 33

Maakuntajohtajan katsaus vuoteen 2027

”Jo sadan vuoden ajan Varsinais-Suomen liitto on yhdistänyt ihmisiä, kuntia ja mahdollisuuksia. Näiden yhteyksien varaan rakentuvat Varsinais-Suomen kasvu, vaikuttavuus ja uudistumiskyky.”

Varsinais-Suomen uusi strategia 2040+ antaa maakunnalle selkeän suunnan: **Varsinais-Suomi on yhteyksien rakentaja, joka kiinnittää Suomen länteen**. Painopisteemme on siirtynyt strategian määrätietoiseen toteuttamiseen. Tavoitteena on rakentaa maakuntaa, joka kasvaa kestävästi, uudistuu rohkeasti ja tarjoaa hyvän arjen asukkailleen.

Varsinais-Suomen liiton tehtävänä on tehdä tästä yhteisestä suunnasta käytännön tekoja. Liitto toimii maakunnan kehittäjänä, suunnittelijana ja edunvalvojana sekä kokoaa kunnat, yritykset, korkeakoulut, valtion toimijat ja muut kumppanit yhteisten tavoitteiden taakse. Strategia ei ole vain liiton oma asiakirja, vaan koko maakunnan yhteinen toimintakehys.

Vuosi 2027 on Varsinais-Suomen liiton 100-vuotisjuhlavuosi. Jo sadan vuoden ajan liitto on yhdistänyt ihmisiä, kuntia ja mahdollisuuksia. Näiden yhteyksien varaan on rakentunut Varsinais-Suomen kasvu, uudistumiskyky ja vaikuttavuus.

Myös valtakunnallisesti vuosi 2027 on merkittävä. Pyrimme vaikuttamaan Suomen uuden hallituskauden valmisteluun niin, että Varsinais-Suomen kannalta tärkeät tavoitteet näkyvät tulevissa päätöksissä ja investoinneissa. Erityisesti **liikenne- ja logistiikkayhteydet, länsiyhteydet, tutkimus ja osaaminen, investoinnit, vihreä siirtymä, Saaristomeren tila, turvallisuus ja huoltovarmuus** ovat keskeisiä vaikuttamisen kohteita. Turun ja Helsingin väliset yhteydet, länsirannikon liikenneverkot sekä Turun ja Tukholman yhteys ovat samalla koko Suomen kilpailukyvyn ja saavutettavuuden kannalta tärkeitä.

Euroopan tasolla keskeinen tehtävä on **valmistautua EU:n uuden ohjelmakauden 2028–2034 rahoitukseen**. Varsinais-Suomen tavoitteena on varmistaa, että maakunnan erityispiirteet, tarpeet ja kasvumahdollisuudet huomioidaan tulevassa rahoituksessa. Erityisen tärkeää on säilyttää alueiden mahdollisuus vaikuttaa rahoituksen kohdentamiseen ja varmistaa, että Varsinais-Suomen vahva asema **ruoka-, meri-, teknologia- ja osaamiskeskittymänä** tunnistetaan myös Euroopassa.

Aluekehittämisessä keskeistä on vahvistaa maakunnan kykyä kasvaa ja uudistua muuttuvassa toimintaympäristössä. Painopisteitä ovat osaaminen ja TKI-toiminta, yritysten kasvu ja investoinnit, puhdas siirtymä, ruokaturva sekä turvallisuus ja huoltovarmuus. Maakunnan vahvuuksia – kuten meriklusteria, teknologiateollisuutta, ruokatuotantoa, terveysteknologiaa sekä tutkimusta ja koulutusta – hyödynnetään uuden kasvun rakentamisessa.

Maakuntakaavoituksen, liikennejärjestelmätyön ja merialuesuunnittelun avulla sovitetaan yhteen kasvun, saavutettavuuden, luonnon ja hyvän elinympäristön tarpeita. Erityistä huomiota kiinnitetään länsiyhteyksiin, kestävään aluerakenteeseen, Saaristomereen, luonnon monimuotoisuuteen ja puhtaan energiantuotannon edellytyksiin.

Kaiken toiminnan tavoitteena on vahvistaa **Varsinais-Suomen elinvoimaa, uudistumiskykyä ja resilienssiä**. Turvallisuus, ilmastonmuutos, teknologinen murros ja geopoliittiset muutokset tuovat haasteita, mutta samalla ne avaavat uusia mahdollisuuksia. Varsinais-Suomen vahva teollinen pohja, kansainväliset yhteydet, osaaminen, merellinen sijainti ja monipuolinen ruokatuotanto muodostavat hyvän perustan tulevalle kasvulle.

Vuonna 2027 Varsinais-Suomen liiton tehtävänä on yhdistää nämä vahvuudet vaikuttavaksi maakunnalliseksi tekemiseksi: tuoda maakunnan ääni kuuluviin, koota toimijat ja rahoitus yhteisten tavoitteiden taakse sekä luoda suunnitelulla edellytyksiä kestävälle kasvulle ja hyvälle elämälle. Näin rakennetaan vahvempaa Varsinais-Suomea ja samalla vahvistetaan koko Suomen asemaa länteen avautuvana, turvallisena ja kilpailukykyisenä maana.

Landskapsdirektörens översikt för 2027

Egentliga Finlands nya strategi 2040+ ger landskapet en tydlig riktning: **Egentliga Finland är en förbindelsebyggare som förankrar Finland i väster**. Vår tyngdpunkt har förflyttats till ett målmedvetet genomförande av strategin. Målet är att bygga ett landskap som växer på ett hållbart sätt, förnyas med tillförsikt och erbjuder sina invånare en god vardag.

Egentliga Finlands förbunds uppgift är att omvandla denna gemensamma riktning till konkreta åtgärder. Förbundet fungerar som utvecklare, planerare och intressebevakare för landskapet samt samlar kommunerna, företagen, högskolorna, de statliga aktörerna och övriga samarbetspartner kring gemensamma mål. Strategin är inte enbart förbundets eget dokument, utan en gemensam verksamhetsram för hela landskapet.

2027 infaller Egentliga Finlands förbunds 100-årsjubileum. Redan i hundra år har förbundet förenat människor, kommuner och möjligheter. Egentliga Finlands tillväxt, förnyelseförmåga och genomslagskraft bygger på dessa förbindelser.

Året 2027 är betydelsefullt även på riksnivå. Vi strävar efter att påverka beredningen av Finlands nya regeringsperiod på ett sådant sätt att de mål som är viktiga för Egentliga Finland är synliga i kommande beslut och investeringar. I synnerhet **trafik- och logistikförbindelserna, förbindelserna västerut, forskningen och kompetensen, investeringarna, den gröna omställningen, Skärgårdshavets tillstånd, säkerheten och försörjningsberedskapen** är centrala påverkningsobjekt. Förbindelserna mellan Åbo och Helsingfors, trafiknäten längs västkusten samt förbindelsen mellan Åbo och Stockholm är viktiga också med tanke på hela Finlands konkurrenskraft och tillgänglighet.

På europeisk nivå är en central uppgift **förberedelserna i anslutning till finansieringen under EU:s nya programperiod 2028–2034**. Egentliga Finlands förbund har som mål att säkerställa att landskapets särdrag, behov och tillväxtmöjligheter beaktas i den kommande finansieringen. Det är särskilt viktigt att bevara regionernas möjlighet att påverka allokeringen av finansieringen samt att garantera att Egentliga Finlands starka ställning som ett **livsmedels-, havs-, teknologi- och kunskapskluster** identifieras även i Europa.

Inom regionutvecklingen är det väsentligt att stärka landskapets kapacitet att växa och förnyas i en föränderlig omvärld. Kompetens och FoUI-verksamhet, företagens tillväxt och investeringar, ren omställning, livsmedelssäkerhet samt säkerhet och försörjningsberedskap är prioriterade områden. Landskapets styrkor – såsom havsklustret, teknologiindustrin, livsmedelsproduktionen, hälsoteknologin samt forskningen och utbildningen – utnyttjas för att skapa ny tillväxt

Med hjälp av landskapsplanering, trafiksystemarbete och havsplanering sammanjämkas behov förknippade med tillväxt, tillgänglighet, natur och en god livsmiljö. Särskild uppmärksamhet fästs vid förbindelserna västerut, en hållbar regionstruktur, Skärgårdshavet, biodiversiteten och förutsättningarna för ren energiproduktion.

Målet för all verksamhet är att stärka **Egentliga Finlands livskraft, förnyelseförmåga och resiliens**. Säkerheten, klimatförändringen, den teknologiska omvälvningen och de geopolitiska förändringarna medför utmaningar, men samtidigt ger de upphov till nya möjligheter. Egentliga Finlands starka industriella fundament, internationella förbindelser, kompetens, havsnära läge och mångsidiga livsmedelsproduktion utgör en god grund för framtida tillväxt.

2027 har Egentliga Finlands förbund till uppgift att förena dessa styrkor till ett genomslagskraftigt arbete på landskapsnivå: göra landskapets röst hörd, samla aktörer och finansiering kring gemensamma mål samt genom planering skapa förutsättningar för en hållbar tillväxt och ett gott liv. På detta sätt byggs ett starkare Egentliga Finland och samtidigt stärks hela Finlands ställning som ett västinriktat, tryggt och konkurrenskraftigt land.

— Jyri Arponen

Varsinais-Suomen liitto on maakunnan kehittäjä

Suomen kolmanneksi suurin maakunnan kuntayhtymä

Varsinais-Suomen liitto on kuntayhtymä, joka palvelee Suomen kolmanneksi suurinta maakuntaa. Alueemme koostuu viidestä seutukunnasta ja 27 kunnasta, joissa asuu noin 500 000 ihmistä. Toimintamme muokkautuu lakisääteisten tehtävien perustalle maakunnan tarpeiden, ominaispiirteiden ja valittujen painotusten mukaisesti. Vastaamme alueidenkäyttölain mukaisesta maakuntasuunnitelmasta, maakuntakaavoituksesta, merialuesuunnittelusta ja alueiden kehittämislainsäädännön mukaisesta alueen yleisestä kehittämisestä ja maakunnan edunvalvonnasta.

Perustoimintaamme kuuluu:

- vastata maakunnan kehittämisestä ja erityisesti elinkeinoelämän toimintaedellytysten kehittämisestä yhteistyössä valtion viranomaisten ja muiden sidosryhmien kanssa;
- osallistua kansallisia rakennerahasto-ohjelmia koskevien ohjelmaehdotusten laatimiseen ja toimeenpanoon yhdessä alueen muiden toimijoiden ja keskushallinnon kanssa;
- edistää kuntien seudullista ja muuta yhteistyötä, maakuntien välistä yhteistyötä sekä yhteistyötä maakunnan kehittämisen kannalta keskeisten sidosryhmien kanssa;
- hoitaa tehtäviimme liittyviä kansainvälisiä asioita ja yhteyksiä;
- vastata maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman ja alueellisten laaja-alaisten luonnonvaroja ja ympäristöä koskevien suunnitelmien osalta suunnitteluprosessin käynnistämisestä, siihen liittyvän yhteistyön johtamisesta ja kyseisen suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa;
- hoitaa muut laissa säädetyt tehtävät.

Monipuolinen maakunnan kehittämisen edelläkävijä

Perustoiminta ja erillisyksiköt

Varsinais-Suomen liiton kuntarahoituksella rahoitettu perustoiminta on hallinnollisesti jaettu neljään vastuualueeseen: 1) aluekehittäminen, 2) edunvalvonta ja kuntapalvelu, 3) maankäyttö ja ympäristö sekä 4) yhteiset toiminnot ja hallinto. Näissä tehtävissä toimii tällä hetkellä noin 35 työntekijää.

Aluekehittäminen

Aluekehittämistyö parantaa maakunnan omatoimista ja tasapainoista kehitystä sekä lisää maakunnan kilpailukykyä. Aluekehittämistyömme tukeutuu maakunnan olemassa oleviin vahvuuksiin ja erityisesti osaaminen, elinkeinojen ja työllisyyden vahvistaminen sekä kestävä kehitys ovat Varsinais-Suomen aluekehittämisen keskeisiä elementtejä.

Osallistumme aktiivisesti kansainväliseen verkostoyhteistyöhön ja näin lisäämme maakunnan tunnettuutta sekä edistämme maakunnan roolia Itämeren alueen yhtenä keskeisenä toimijana.

Aluekehitystyömme pohjautuu laaja-alaiseen ja vuorovaikutteiseen yhteistyöhön jäsenkuntien, valtion aluehallintoviranomaisten, elinkeinoelämän ja muiden maakunnan toimijoiden kanssa. Tässä yhteistyössä maakunnan toimijat määrittelevät maakuntastrategian kautta kehitystavoitteet ja keinot niihin pääsemiseksi sekä samalla sitoutuvat omalta osaltaan niiden toteutukseen. Maakunnallisesti yhteisesti hyväksytyt älykkään erikoistumisen kärjet ohjaavat sisällöllisesti toimintaamme. Toiminnan tukemisessa työkaluina käytämme muun muassa EU:n rakennepoliittisia ohjelmia, kansallista kehittämisrahoitusta ja valtion erillisiä budjettimäärärahoja.

Edunvalvonta ja kuntapalvelu

Edunvalvonnan ja kuntapalvelujen tavoitteena on valvoa maakunnan etuja kansallisesti ja kansainvälisesti, toimia kuntien puolesta kuntayhteistyötä edistäen, välittää tietoa maakunnallisesti sekä edistää nykyaikaista maakuntaidentiteettiä ja kulttuuria yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa. Toteutamme vaikuttamista ja kuntayhteistyötä esimerkiksi vaalipiirin kansanedustajien yhteistyöryhmän ja kuntajohtajakokouksen kautta. Toimimme tiiviissä yhteistyössä Turun ja Varsinais-Suomen Eurooppa-toimiston, kasvukolmion ja Etelä-Suomen maakuntien kanssa.

Viestintä edistää liiton strategian ja Varsinais-Suomen maakunnallisen strategian toimeenpanoa, edunvalvontaa ja maakunnan tunnettuutta. Viestinnässä painotetaan vaikuttavuutta: liiton työ tehdään näkyväksi, ymmärrettäväksi ja merkitykselliseksi eri kohderyhmille.

Maankäyttö ja ympäristö / Aluesuunnittelu

Aluesuunnittelun tavoitteena on vahvistaa maakunnan vetovoimaa ja edistää alueen tasapainoista kehitystä sovittamalla yhteen maakunnan alueelliset ja valtakunnalliset tavoitteet. Suunnittelulla luodaan edellytykset laadukkaalle asuin- ja toimintaympäristölle, joka perustuu alueen erityisarvoihin.

Maakuntakaavoitus täsmentää Varsinais-Suomen strategiassa esitetyt ympäristöön ja aluerakenteeseen liittyvät tavoitteet konkreettisiksi alueidenkäytön ratkaisuiksi. Liikennejärjestelmätyössä huolehditaan yhdyskuntarakenteen toimivuudesta ja hyvistä yhteyksistä sekä maakunnan sisällä että maakunnan ulkopuolelle. Merialuesuunnittelulla edistämme merialueiden kestävää käyttöä ja meriympäristön hyvää tilaa. Hankkeisiin osallistumalla tuotetaan suunnittelulle tietoa ja edistetään maakunnan tavoitteiden toteutumista.

Yhteiset toiminnot ja hallinto

Hallinto huolehtii viraston hallinto- ja henkilöstöpalveluista, taloudesta, kirjanpidosta, ICT-palveluista, tiedonhallinnasta ja hankinnoista. Hallinnossa valmistellaan ja kootaan maakuntahallituksen ja maakuntavaltuuston kokousten esityslistat ja pöytäkirjat sekä huolehditaan liiton talouteen liittyvistä suunnittelu- ja seurantatehtävistä.

Erillisyksiköt

Toteutamme meille annettuja tehtäviä myös erillisrahoituksella toimivien Valonian, Lounaistiedon, Turun ja Varsinais-Suomen Eurooppa -toimiston sekä monien hankkeiden kautta. Lisäksi toimimme Central Baltic Interreg -ohjelman (2021–2027) hallintoviranomaisena ja sihteeristön päätoimipaikkana. Näissä tehtävissä toimii noin 40 työntekijää.

Valonia on Varsinais-Suomen kuntien kestävän kehityksen asiantuntijaorganisaatio, joka toteuttaa valtionhallinnon laatimia kestävän kehityksen tavoitteita. Valonia tarjoaa palveluita kunnille ja muille julkisille toimijoille sekä yrityksille ja kuntalaisille. Yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa Valonia rakentaa kestävän kehityksen mukaista, resurssitehokasta Varsinais-Suomea, joka on rohkea, osaava ja vastuullinen edelläkävijä. Valonia kouluttaa, neuvoo, antaa asiantuntija-apua sekä koordinoi monien toimijaverkostojen työtä. Valonia kehittää toimintamalleja ja työkaluja resurssitehokkaan ja kestävän yhteiskunnan toteuttamiselle.

Hyviä, uusia ratkaisuja haetaan laajan hanketoiminnan avulla. Yhteistyön ja kumppanuuden avulla Valonia luo kehityspolkuja kestävän kehityksen toteuttamiseksi kaikissa maakunnan kunnissa. Kunnat sitoutuvat Valonian toimintaan asukaslukuun perustuvien maksuluokkien mukaisesti. Suurin osa Valonian toimintojen rahoituksesta koostuu hankerahoituksesta ja kuntarahoitus toimii hankkeiden omarahoituksena. Valonian työtä ohjaavana asiakirjana toimii Ohjelma 2030.

Lounaistieto on avoimen tiedon verkostotoimija, joka vauhdittaan alan yhteistyötä sekä edistää datan laatua ja avointa saatavuutta. Lounaistieto ylläpitää avointa karttapalvelua, Varsinais-Suomen alueen tilastoseurantaa, avoimia datatuotteita sekä monia muita tietopalveluja. Lounaistiedon keskeisenä viestintäkanavana toimii Lounaistieto.fi-aluetietopalvelu. Lounaistiedon toimintaa rahoittavat Varsinais-Suomen liiton lisäksi Turun kaupunki, Turun yliopisto, Satakuntaliitto ja Åbo Akademi toistaiseksi voimassa olevan yhteistyösopimuksen perusteella. Suurin osa Lounaistiedon toiminnasta katetaan kuitenkin erilaisten kehittämishankkeiden kautta. Lounaistiedon toimintaa ohjaa kolmen vuoden välein hyväksyttävä Lounaistiedon strategia.

Varsinais-Suomen liitto toimii Euroopan unionin **Central Baltic 2021–2027-ohjelman** hallintoviranomaisena ja sihteeristön isäntäorganisaationa jäsenvaltioiden (Suomi, ml. Ahvenanmaa, Ruotsi, Viro ja Latvia) toimeksiannosta. Ohjelma rahoittaa rajat ylittäviä yhteistyöhankkeita Suomen (mukaan lukien Ahvenanmaa), Viron, Latvian ja Ruotsin alueella EU-komission hyväksymän ohjelma-asiakirjan mukaisesti. Suomessa ohjelma kattaa 9 eteläisintä Suomen maakuntaa.

Päätöksenteko ja luottamustoimielimet

Varsinais-Suomen liitolla on toimiva ja monipuolinen luottamushenkilöhallinto, jonka ylin päättävä elin on maakuntavaltuusto, jonka jäsenet ovat kotikuntiensa kunnanvaltuutettuja. Toiminnallisesta johtamisesta vastaa maakuntahallitus. Maakuntajohtaja johtaa liiton toimintaa liiton johtoryhmä tukenaan.

Edustajainkokous

Edustajainkokous on kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti liiton toimielin. Sen tehtävänä on valtuustokauden alussa valita jäsenkuntia edustavat maakuntavaltuuston jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet.

Maakuntavaltuusto

Maakuntavaltuusto on kuntayhtymän ylin päättävä toimielin. Se kokoontuu toimintavuoden aikana kaksi kertaa. Maakuntavaltuusto päättää muun muassa liiton talousarviosta ja taloussuunnitelmasta sekä hyväksyy tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen. Maakuntavaltuustossa on 106 jäsentä.

Maakuntahallitus

Kuntayhtymän toimeenpano- ja hallintoelin, maakuntahallitus, kokoontuu toimintavuoden aikana 11–12 kertaa. Maakuntahallitus seuraa sekä ohjaa maakuntavaltuuston hyväksymän talousarvion ja taloussuunnitelman tavoitteiden toteutumista sekä maakuntajohtajan ja liiton viraston toimintaa. Lisäksi hallitus päättää maakuntajohtajan esittelystä liiton toimenpiteistä, lausunnoista ja kannanotoista. Hallitus toimii liiton edunvalvojana ja edustaa liittoa ulospäin. Maakuntahallituksessa on 19 jäsentä.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta työskentelee laatimansa tarkastussuunnitelman mukaisesti. Tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja arvioivat ja tarkastavat vuoden 2027 toukokuun loppuun mennessä toimintavuoden 2026 talouden ja hallinnon tehokkuuden ja tuloksellisuuden sekä antavat valtuustolle tarkastuslautakunnan osalta arviointikertomuksen ja tilintarkastuksen osalta tilintarkastuskertomuksen.

Muut luottamustoimielimet

Liiton luottamushenkilöt toimivat seuraavissa vuonna 2025 asetetuissa jaostoissa ja toimikunnissa yms.: maakunnan yhteistyöryhmä, saaristotoimikunta, hankerahoitusjaosto, aluesuunnittelujaosto, valintatoimikunta, kulttuuritoimikunta, yhteistyökomitea sekä kielellisten palvelujen toimikunta.

Luottamushenkilöhallinnon toimintakuluihin on laskettu mm. tilavuokrat, kokouspalkkiot, koulutuskustannukset, ansionmenetyskorvaukset, matkat ja ravitsemuspalvelut.

Toimielimien asiakirjat ovat nähtävillä osoitteessa varsinais-suomi.fi.

Varsinais-Suomen kehittämisen visio

Varsinais-Suomen strategian 2040+ vision mukaan **Varsinais-Suomi on yhteyksien rakentaja, joka kiinnittää Suomen länteen**. Maakunta yhdistää ihmiset, ideat, elinkeinot ja kulttuurit niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin ja edistää kiinteää, Pohjoismaiden pääkaupungit yhdistävää yhteyttä. Visio perustuu Varsinais-Suomen keskeiseen sijaintiin Itämeren ytimessä, monipuoliseen elinkeinorakenteeseen, vahvaan korkeakoulutukseen sekä saariston ja kulttuuriperinnön ainutlaatuisuuteen. Sen toteutumista strategiassa ohjaa neljä läpileikkaavaa teemaa: kestävä talous ja kilpailukyky, luonto ja puhdas siirtymä, resilienssi ja turvallisuus sekä uudistumiskyky ja tulevaisuusvalmius. Strategia jakautuu kolmeen kärkitavoitteeseen:

- **Kestävästi elinvoimainen Varsinais- Suomi**, jolla vuosina 2026–2029 vahvistetaan kasvuhakuista yritystoimintaa, nostetaan TKI-menot miljardiin euroon, kehitetään dataan ja kaksikäyttöteknologioihin liittyviä murrosteknologioita ja edistetään kestävää ruoka- ja resurssitaloutta, vihreää siirtymää ja kiertotaloutta.
- **Ainutlaatuisen houkutteleva Varsinais-Suomi**, jolla houkutellaan osaajia ja investointeja, sujuvoitetaan kansainvälisen työvoiman rekrytointia, parannetaan liikenneyhteyksiä, kehi-tetään kestävän matkailun tarjontaa ja vahvistetaan maakunnan brändiä.
- **Varsinais-Suomi sinua varten**, jolla korostetaan panostusta koulutukseen, osaamisen kehittämiseen ja elinikäiseen oppimiseen, tuetaan opiskelijoiden työllistymistä maakuntaan, edistetään hyvinvointia, osallisuutta ja turvallisuutta, suojellaan ja ennallistetaan Saaristomerta ja luonnon monimuotoisuutta ja kehitetään kulttuuripalveluja.

Innovaatio-ohjelman, eli älykkään erikoistumisen strategian avulla Varsinais- Suomi etsii uusia ratkaisuja maailmanlaajuisiin yhteiskunnallisiin ja ympäristöllisiin ongelmiin sekä Euroopan kilpailukyvyn vahvistamiseen. Erityisiä innovaatiotoimintamme painopisteitä vuosina 2026–2029 ovat:

- **merelliset ratkaisut**, eli kestävä ja innovatiivinen meriteollisuus: laivanrakennus, autonomiset alukset, virtuaaliset testialustat ja vaihtoehtoiset polttoaineet,
- **ruokainnovaatiot ja ruokaturva**, eli uudistava maatalous, kestävä ruoantuotanto, uudet viljelykasvit, ja terveyttä ja hyvinvointia edistävät tuotteet,
- **vaativat terveysratkaisut**, eli lääkekehitys, diagnostiikka, synteettinen data ja kuvantaminen,
- **älykkäät ratkaisut**, eli tekoäly, kvanttiteknologiat, kyberosaaminen, virtuaalisuus, paikkatietoratkaisut ja datatalous, ja
- **talouden kestävyyssiirtymä**, eli kiertotalous, puhdas energia ja kestävä teollisuus- ja palvelutuotanto.

Varsinais-Suomen strategiaa toteutetaan laajan verkosto- ja kumppanuusyhteistyön kautta, hyödyntämällä kansallista ja Euroopan unionin rahoitusta. Keskeinen periaate toteutuksessa on ketteryys, eli jatkuva sopeutuminen toimintaympäristön muutoksiin, mutta myös yhteinen pyrkimys tulevaisuuden aktiiviseen tekemiseen.

Talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma 2027-2029

Yleisperustelut

Varsinais-Suomen liiton tulokseksi vuonna 2027 arvioidaan 130 462 euroa alijäämää. Alijäämäisyys johtuu muun muassa henkilöstökulujen kasvusta kunta-alan palkankorotusten myötä. Alijäämä ei vaaranna liiton taloutta, sillä vuoden 2025 tilinpäätöksessä edellisten tilikausien ylijäämätilillä on 2 203 739 euroa. Aiempien vuosien ylijäämä on jatkuvasti aktiivisessa käytössä. Liitto mahdollistaa laajan hankeyhteistyön tarjoamalla hankkeille niiden tarvitsemaa rahoituspuskuria. Hankkeissa rahoittajat maksavat kuluja jälkikäteen, usein vasta pitkällä viiveellä. Ilman riittävää puskurirahaa nykylaajuinen hanketoiminta ja hallintoviranomaisena toimiminen olisi mahdotonta.

Nykyinen KVTES ja TS -työehtosopimukset ovat voimassa 1.5.2025–29.2.2028. Vuonna 2027 sopimuskorotuksia ovat yleiskorotus 1.4.2027 alkaen (2 %), paikallinen järjestelyerä (0,20 %), kehittämisohjelman paikallinen järjestelyerä (0,40 %) ja vuonna 2028 paikallinen järjestelyerä 1.2.2028 alkaen (1 %). Vuonna 2029 talousarviossa on varattu 2 % palkankorotuksiin.

Lähes kolmen vuoden sopimuskaudella palkat nousevat yhteensä 7,37 prosenttia. Tämän lisäksi uudistettu palkkaohjelma nostaa palkkoja 1,8 prosenttia. Merkittävä osa korotuksista tulee palkansaajille yleiskorotuksena, osa järjestelyerinä. Liiton kuntarahoitteiseen henkilöstöön (35 vakanssia) ei ole suunniteltu uusia vakansseja.

Inflaatio ja kustannustason nousu ovat Suomessa viime vuosien voimakkaan hintakehityksen jälkeen selvästi tasaantuneet. Kuluttajahintojen vuosimuutos oli kesäkuussa 2026 noin 2,1 %, ja yleisen hintatason arvioidaan kehittyvän myös lähivuosina maltillisesti. Elinkustannusindeksi on edelleen noussut, mutta aiempia vuosia hitaammin. Suomen talousnäkymiin liittyy kuitenkin edelleen epävarmuutta, jota lisäävät kansainvälinen taloustilanne, geopoliittiset jännitteet sekä kauppapoliittiset muutokset. Liitto seuraa kustannuskehitystä ja toimintaympäristön muutoksia sekä pyrkii reagoimaan niihin ennakoivasti.

Vuoden 2027 talousarvioon ja vuosien 2028–2029 taloussuunnitelmaan on sisällytetty varaus kansainvälisten lentoyhteyksien kehittämiseen liittyvään markkinointiyhteistyöhön. Valmistellussa markkinointiyhteistyömallissa Turun kaupunki vastaa markkinoinnin käytännön toteuttamisesta ja mahdollisista palveluntuottajasopimuksista. Varsinais-Suomen liiton roolina olisi tähän tarkoitukseen osoitetun rahoituksen (yhteistoimintaosuuden) kokoaminen alueen kunnilta maksuosuuksina. Yhteistyösopimukseen perustuvia kustannuksia ei ole tarkoitus kattaa liiton nykyisiin tehtäviin osoitetuista kuntien maksuosuuksista, vaan maksuosuuksiin vuosittain tehtävällä erillisellä korotuksella.

Markkinointiyhteistyön kustannuksesi arvioidaan noin 1,3 miljoonaa euroa kolmen vuoden sopimuskaudella. Ensimmäisen vuoden rahoitus on arviolta 300 000 euroa, vuonna 2028 summa olisi 400 000 euroa ja vuonna 2029 summa olisi 600 000 euroa. Lopullinen vuosittainen ja kokonaisrahoitus määräytyy neuvottelujen ja toteutuvan palvelukokonaisuuden perusteella.

Liiton toimintatuotot koostuvat pääosin kuntien maksuosuuksista, jotka ovat pysyneet samalla tasolla pitkään. Nyt tehty varaus lentoyhteyksien kehittämiseen liittyvään markkinointiyhteistyöhön korottaisi maksuosuuksia kolmena seuraavana vuotena.

Liiton talousarvio on laadittu kuntalain ja kirjanpitolain edellyttämällä tavalla. Varsinais-Suomen liiton perussopimuksen 20 § mukaan taloussuunnitelmaa valmisteltaessa jäsenkunnille on varattava tilaisuus esityksen tekemiseen kuntayhtymän toiminnan kehittämiseksi. Talousarvio ja -suunnitelma tulee käyttötalouden osalta eritellä tehtävittäin ja investointien osalta hankkeittain.

Talousarvion rakenne

Talousarvio jakautuu käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosaan. Käyttötalous on esitetty kuntarahoitteisen toiminnan osalta vastuualueittain ja liiton hallinnoimat ohjelmat sekä hankkeet omana taulukkonaan. Tuloslaskelmaosassa on kokonaistaloudellinen laskelma, joka osoittaa tulorahoituksen riittävyyden palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat.

Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Varsinais-Suomen liiton talousarviossa vuodelle 2027 tuloslaskelman tilikauden tulos on nettositova maakuntavaltuustoon nähden. Nettoperiaate tarkoittaa, että talousarviossa sitovuus määrätään nettomääräisesti tulojen ja menojen erotuksena. Maakuntahallitus vahvistaa myöhemmin käyttötalousosan käyttösuunnitelman, jossa asetetaan tarkemmat vastuualuekohtaiset tavoitteet ja talousarvion sitovuus maakuntahallitukseen nähden ulotetaan käyttösuunnitelman tiliryhmätasolle. Talousarviossa nimetään tilivelvolliset viranhaltijat vastuualueittain.

Jäsenkuntien maksuosuudet

Liiton toimintatuotot koostuvat pääosin kuntien maksuosuuksista. Jäsenkuntien maksuosuustuloarvion perusteena ovat tilikauden määrärahat ja tuloarviot. Varsinais-Suomen liiton perussopimuksen 24 § mukaan se määrä, joka talousarvion mukaan muiden tuottojen lisäksi tarvitaan kulujen suorittamiseen, kootaan varainhoitovuoden maksuosuuksina. Jäsenkuntien vuoden 2027 maksuosuudet määräytyvät vuoden 2025 kunnallisverotuksessa maksuunpantujen kunnallis- ja yhteisöverotuottojen mukaisessa suhteessa.

Lentoyhteyksien kehittämiseen liittyvään markkinointiyhteistyöhön tehty varaus korottaa kuntien maksuosuuksia kolmena seuraavana vuotena. Vuodelle 2027 suunniteltu varaus on 300 000 euroa ja kuntien maksuosuudet yhteensä 4 199 00 euroa.

Maksuosuuksien määräytymisen laskentataulukko vuodelta 2026 on liitteenä 3.

Tilikauden tunnusluvut

TULOSLASKELMAN KESKEISET TUNNUSLUVUT				
	TA 2027	TA 2026	TS 2028	TS 2029
TULOSLASKELMA				
_Toimintatuotot	8 582 580	8 282 907	8 389 880	8 602 068
_Toimintakulut	-8 711 342	-8 381 840	-8 576 193	-8 853 681
TOIMINTAKATE	-128 762	-98 933	-186 312	-251 612
VUOSIKATE	-128 762	-98 933	-186 312	-251 612
TILIKAUDEN TULOS	-130 462	-100 633	-191 312	-260 012

Talousarvion vastuualueet

Yhtenäisvirasto on hallinnollisesti jaettu neljään vastuualueeseen: 1) aluekehittäminen, 2) edunvalvonta ja kuntapalvelu, 3) maankäyttö ja ympäristö sekä 4) yhteiset toiminnot ja hallinto.

Central Baltic -ohjelman hallinnointi on osa aluekehittämisen vastuualuetta, mutta sen toiminta rahoitetaan pääosin ulkopuolisella, teknisen tuen rahoituksella. Liitto jatkaa Central Baltic 2021–2027 hallintoviranomaisena ja sihteeristön päätoimipaikkana.

Valonian toiminnot ovat osa maankäytön ja ympäristön vastuualuetta. Valonian kustannuspaikat ovat omakatteisia ja perustoiminta rahoitetaan erillisellä kuntarahoituksella.

Lounaistieto toimii osana edunvalvonnan ja kuntapalvelujen vastuualuetta. Lounaistiedon ja sen hallinnoimien hankkeiden kustannuspaikat ovat omakatteisia. Lounaistiedon taustaorganisaatiot rahoittavat sen toimintaa perusrahoituksella (67 500 euroa/v).

Vastuualueiden johtajat ovat kustannuspaikkojensa tilivelvollisia.

Virastossa toimii useita vastuualuerajat ylittäviä teemakohtaisia asiantuntijaryhmiä. Hanketoiminnan tilivastuut määrätään maakuntahallituksen tekemän käynnistämispäätöksen yhteydessä.

Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Valtiovarainministeriö on käynnistänyt maakuntien liittojen asemaa ja tehtäviä koskevan selvityksen. Selvityksen lähtökohtana ovat lainsäädäntömuutokset muun muassa alueidenkäyttölakiin, kuntien murros ja valtion aluehallinnon muutos, jonka jatkumona nähdään maakuntien liittojen roolin, tehtävien ja hallinnon tarkastelu. Selvityksessä tehdään arvio maakuntien liittojen mahdollisista keskinäisistä ja jäsenkuntien kanssa päällekkäisistä tehtävistä ja liittojen suhteesta alueellisen demokratian rakenteeseen sekä valtionhallintoon. Selvitys tuottaa vaihtoehtoisia ratkaisuja tehtävien järjestämiseksi tulevaisuudessa. Maakuntajohtajat ovat esittäneet puolestaan liittojen vastuiden kasvattamista alueellisessa kasvupolitiikassa sekä strategisempaa sopimuksellisuutta valtion, kuntien ja maakuntien välille sekä vahvaa aluelähtöisyyttä seuraavan EU-kauden kansalliseen ja alueelliseen suunnitelmaan.

Henkilöstöön liittyen liiton ohut asiantuntijaorganisaatio ja tehtävien vahva erikoistuminen muodostavat edelleen toiminnallisen riskin. Moniin tehtäviin ei ole mahdollista järjestää täysimääräisiä sijaisuuksia, minkä vuoksi henkilöstön poissaolot, eläköityminen tai henkilövaihdokset voivat hidastaa toimintaa ja viivästyttää prosesseja. Asiantuntijatyön vaatimusten kasvu, toimintaympäristön muutokset sekä kiristyvä kilpailu osaavasta työvoimasta voivat vaikeuttaa rekrytointeja ja osaamisen saatavuutta. Liitto pyrkii hallitsemaan riskiä ennakoivalla henkilöstösuunnittelulla, osaamisen jakamisella ja keskeisten toimintojen jatkuvuuden varmistamisella.

Aluekehittämisen yksi keskeinen ja lakisääteinen toiminta liittyy alueellisen rahoituksen kohdentamiseen maakunnan elinvoiman tukemiseen ja strategian mukaisten painopisteiden edistämiseen. Liitosta riippumattomat kansalliset haasteet kuten muutokset EAKR-rahoituksen toimeenpanossa sekä epävarmuudet uuden tulevan ohjelmakauden 2028+ rahoituksessa ovat aluekehittämisen haasteita ja osin myös riskejä tulevina vuosina. Uudet rahoitusesitykset niin EU-tasolla kuin siihen liittyvät kansalliset poliittiset päätökset tulevat vahvasti ohjaamaan aluekehittämisen mahdollisuuksia tukea ja ohjata resursseja alueen elinvoiman edistämisessä. Haasteisiin ja rahoituksen vähenemisen kautta syntyviin riskeihin pyritään vaikuttamaan vahvalla yhteisellä ennakkovaikuttamisella niin EU:n kuin valtioneuvoston suuntaan.

Maankäytön ja ympäristön vastuualueella merkittävänä riskinä ovat suunnittelu- ja kaavoitusprosessien pitkittyminen sekä toimintaympäristön sääntelymuutokset. Alueidenkäyttölain ja -asetuksen uudistaminen lisää suunnittelutyössä tarvittavien selvitysten ja vaikutusarviointien määrää, mikä voi pidentää prosessien läpimenoaikoja ja kasvattaa kustannuksia. Pitkittyvät prosessit voivat viivästyttää myös kuntien, yritysten ja muiden toimijoiden alueiden kehittämiseen liittyvien hankkeiden toteutumista.

Valonian osalta merkittävä toimintaympäristöön liittyvä riski on rahoituksen jatkuvuus ja sitä kautta toiminnan jatkuvuus pitkällä aikavälillä. Vaikka ilmastoasiat ja kestävän kehityksen teemat ovat esillä ja tahtotila vahvistunut, ei kunnilla ole riittävästi resursseja aktiivisesti edistää toimenpiteitä tai kehittää osaamistaan näissä kysymyksissä.

Central Baltic -ohjelman taloudelliset ja toiminnalliset riskit rajautuvat pääosin ohjelmaan itseensä, eivätkä ulotu liiton toimintaan. Riskiarvio on tehty ohjelman hallintoviranomaiseksi ryhtymisen yhteydessä, eikä siihen ole tullut oleellisia muutoksia.

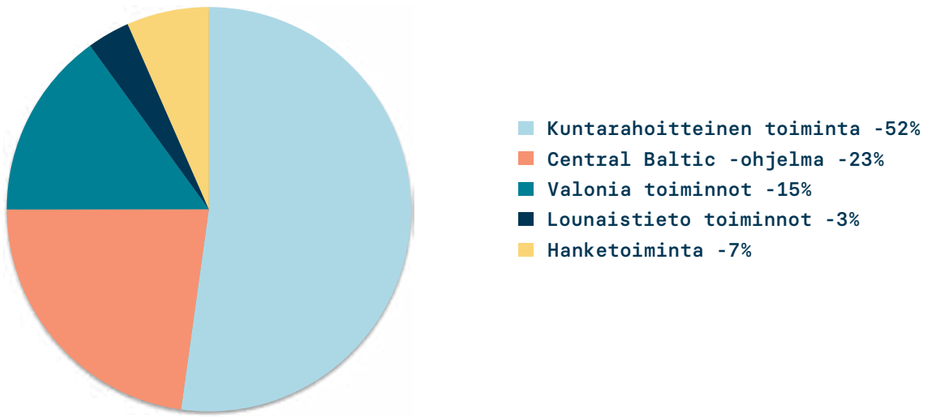
Lounaistiedon riskit liittyvät avainosaamisen kohdentumiseen hyvin pienelle henkilöstömäärälle, jolloin yksittäiset poissaolot voivat vaarantaa tietopalveluiden toiminnan. Riskiä on pyritty pienentämään tietopalvelujen ylläpitoa ulkoistamalla. Lounaistiedon perusrahoitus perustuu taustaorganisaatioiden sopimusperusteiseen rahoitukseen sekä yhä suuremmalta osin hankerahoitukseen. Riskinä toiminnan jatkuvuudelle on rahoittajien sitoutuminen Lounaistiedon toimintaan sekä uusien hankkeiden toteutuminen, minkä vuoksi Lounaistiedon tulee kyetä mukautumaan muuttuvaan toimintaympäristöön ja ylläpitämään henkilöstön osaamista.

Kesäkuussa 2026 voimaantulleet hankintalain muutokset edellyttävät, että sidosyksikköhankinto- ja tekevillä omistajilla on vähintään 10 % omistus sidosyhtiöstä. Varsinais-Suomen liitto on hankkinut tiedonhallinnan, sähköisen arkistoinnin ja ICT-palvelut kuntatoimijoiden ja hyvinvointialueiden omistamalta Tiera Oy:ltä. Lakimuutos tarkoittaa, että Tiera Oy:n kanssa tehdyt sopimukset tulee irtisanoa ja hankinnat on kilpailutettava. Sopimusten ennenaikainen päättäminen aiheuttaisi liitolle kohtuuttomia haitallisia seurauksia sekä merkittäviä taloudellisia riskejä. Tästä syystä liitolla on hankintalain mukaan mahdollisuus hyödyntää voimassa olevia sopimuksia enintään 30.6.2030 saakka. Sopimusten jatkaminen edellyttää Valtiokonttorille ilmoittamista.

Toimitilojen osalta liitto on 1.9.2021 sitoutunut kahteen määräaikaiseen vuokrasopimukseen. Ensimmäisen kerroksen määräaikainen sopimus on 10 vuoden mittainen ja toisen kerroksen 6 vuoden mittainen (vuoteen 2027 asti). Määräaikaisen sopimuksen päätyttyä sopimukset jatkuvat toistaiseksi voimassa olevina. Tilat on suunniteltu joustamaan muuttuvien tilatarpeiden mukaan. Elinkustannusindeksin nousu on nostanut vuokria viime vuosina.

Kuntien taloudellinen tilanne vaihtelee edelleen maakunnan sisällä. Vaikka kuntatalous on kokonaisuutena säilynyt kohtuullisen vakaana, talousnäkymiin liittyy edelleen merkittävää epävarmuutta. Kuntien menojen kasvu, työllisyystilanteen kehitys, investointipaineet sekä valtion kuntatalouteen kohdistamat ratkaisut voivat heikentää kuntien taloudellista liikkumavaraa entisestään tulevina vuosina.

Talousarvio 2027 kulut toimialoittain

Tavoitteet ja toimenpiteet 2027

Tavoitteiden ja toimenpiteiden seuranta

Varsinais-Suomen liiton toiminnan seuranta muodostuu pitkällä aikavälillä liiton toiminnan vaikuttavuuden analysoinnista ja lyhyemmällä aikavälillä vastuualuekohteisten toiminnan painopisteiden toteutumisen seurannasta. Toiminnan painopisteet muodostuvat tavoitteista, joiden toteutumisen seuranta yksinkertaisilla numeerisilla mittareilla on usein mahdotonta. Tämän vuoksi seuranta toteutetaan tavoitteiden toteutumisen kirjallisella arvioinnilla. Talousarvion käyttösuunnitelmassa vastuualuekohtaisia tavoitteita tarkennetaan konkreettisilla toimenpiteillä, joiden toteuttamisen tilaa seurataan taulukkomuotoisesti ja raportoidaan kahdesti vuodessa.

Yhteiset toiminnot ja hallinto

Hankintatietovarannon käyttöönottoon valmistautuminen
Valmistaudutaan kansallisen hankintatietovarannon käyttöönottoon kehittämällä talous- ja sopimushallinnon tietoja, prosesseja ja järjestelmiä siten, että liitto kykenee täyttämään tulevat raportointivelvoitteet tehokkaasti ja luotettavasti. Kuntien ja kuntayhtymien ostolaskutietojen toimittaminen alkaisi vuonna 2028.

Asianhallinnan kehittäminen
Asianhallinnan, sähköisen allekirjoittamisen ja kokoushallinnan prosesseja kehitetään. Arkistointilain toimeenpano ja asianhallinnan uudistaminen edellyttävät sisäisten ohjeiden päivittämistä. Tiedonhallintamalli päivitetään tiedonhallintalain muutoksen edellyttämällä tavalla.

ICT-ylläpidon ja asianhallinnan kilpailutuksiin varautuminen
Varaudumme tuleviin ICT-ympäristön ja asianhallinnan hankintojen kilpailutuksiin selvittämällä hankinnan reunaehtoja ja vaihtoehtoja hankinnan toteutukseen sekä valmistaudumme kilpailutusten käynnistämiseen.

Kestävät työurat ja työkyky
Henkilöstön työkyky, työssäjaksaminen ja työurien jatkuvuus ovat turvattu työuran eri vaiheissa. Työkyvyn tukeminen on suunnitelmallista ja huomioi eri ikäiset työntekijät.

> **”Kehitämme tiedonhallintaa, digitaalisia palveluja ja toimintatapoja koko organisaation vaikuttavan työn tueksi.**

Yhteiset toiminnot ja hallinto -vastuualueen johtaja
Petra Määttänen

Aluekehittäminen

Tuemme Varsinais-Suomen strategian 2040+ toimeenpanoa ja seuraamme sen toteutumista
Tavoitteena on edistää ja seurata Varsinais-Suomen strategian 2040+, maakuntaohjelman 2026–2029 sekä älykkään erikoistumisen strategian 2026–2029 tavoitteiden toteutumista, vahvistaa älykkään erikoistumisen painopisteitä kansallisesti ja kansainvälisesti sekä parantaa ennakointitiedon saatavuutta, hyödynnettävyyttä ja alueellista vaikuttavuutta.

Suuntaamme rahoitusta Varsinais-Suomen strategian, maakuntaohjelman ja älykkään erikoistumisen strategian painopisteiden mukaisesti
Tavoitteena on kohdentaa EU:n aluekehitysrahaston (EAKR) rahoitusta Varsinais-Suomen strategian, maakuntaohjelman ja älykkään erikoistumisen strategian painopisteiden mukaisesti sekä seurata rahoituksen vaikuttavuutta strategisten tavoitteiden toteutumisessa. Kansallisen AKKE (alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen) rahoituksen osalta hoidamme hankkeiden ohjaus- ja seurantatehtävät sekä maksatukset.

Valmistaudumme EU:n uuteen rahoituskauteen ja viestimme maakunnalle tärkeistä teemoista, sekä maakunnan alueelle kohdistuvista rahoitusmahdollisuuksista
Tavoitteena on vahvistaa Varsinais-Suomen vaikuttavuutta EU:n ohjelmakauden 2028+ valmistelussa, lisätä maakuntaan kohdistuvaa ulkoista rahoitusta sekä tukea alueen toimijoiden valmiuksia hyödyntää kansainvälisiä rahoitusmahdollisuuksia.

Laadimme yhteisen aluekehityksen tilannekuvan aluekehityskeskustelujen pohjaksi
Tavoitteena on tuottaa ajantasainen yhteinen maakunnan aluekehityksen tilannekuva aluekehityskeskustelujen ja maakunnan kehittämisen tueksi. Vuoden 2027 keskustelut järjestetään kaikille maakunnille yhteisenä tilaisuutena helmikuun alkupuolella. Vastaamme alueen osalta tilannekuvan laatimisesta ja keskusteluagendan valmistelusta sekä koordinoimme koko valmisteluprosessia.

Toimimme aktiivisesti kansainvälisissä verkostoissa
Tavoitteena on vahvistaa Varsinais-Suomen asemaa ja vaikuttavuutta kansainvälisissä verkostoissa, edistää maakunnan strategisia tavoitteita EU- ja pohjoismaisessa yhteistyössä sekä vahvistaa kansainvälisiä innovaatio- ja kehittämiskumppanuuksia. Kansainvälisen toiminnan osalta erityisvastuuna on osallistuminen CPMR:n (Euroopan perifeeristen merellisten asioiden liitto) Itämerikomission toimintaan. Itämerikomission puheenjohtajana kaudella 2026–2028 toimii maakuntahallituksen varajäsen Talvikki Jori.

Vastaamme Central Baltic -ohjelman rahoituskauden 2021–2027 täysimittaisesta toimeenpanosta
Tavoitteena on varmistaa Central Baltic -ohjelman rahoituksen täysimääräinen sitominen, hankkeiden tukeminen, ohjelman tuloksellisuus ja vaikuttavuus sekä käynnistää uuden ohjelmakauden valmistelu.

> **”Edistämme Varsinais-Suomen strategian toimeenpanoa ja avaamme uusia kasvun mahdollisuuksia valmistautumalla tulevaan EU-ohjelmakauteen.**

Aluekehittämisen -vastuualueen johtaja
Johanna Mattila

Maankäyttö ja ympäristö / Aluesuunnittelu

Toiminnan painopisteet ovat Vesien ja voimien vaihemaakuntakaavan, Turun kaupunkiseudun liikennejärjestelmäsuunnitelman ja merialuesuunnitelman päivityksissä. Tavoitteena on maakuntakaavan kokonaispäivityksen käynnistämisen valmistelu. Tavoitteena on lisätä suunnittelun vuorovaikutteisuutta, kehittää viestintää ja yksinkertaistaa rinnakkaisia prosesseja.

Vahvistamme kestävää alueidenkäyttöä ja tulevaisuuden toimintaympäristöä
Maakunnan alueidenkäyttöä ja kestävää yhdyskuntarakennetta kehitetään ajantasaisella maakuntakaavoituksella siten, että se tukee ympäristötavoitteita, energiamurrosta, elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä sekä muuttuvan toimintaympäristön tarpeita. Vaihemaakuntakaavalla luodaan edellytyksiä Varsinais-Suomen virtavesien tilan parantamiselle sekä varmistetaan energiamurroksen edellyttämät alueidenkäytölliset ratkaisut. Tavoitteena on saada vaihemaakuntakaava hyväksymiskäsittelyyn jo syksyllä 2027.

Samalla valmistaudumme maakuntakaavan kokonaispäivitykseen, joka vastaa muuttuvan toimintaympäristön, uudistuvan lainsäädännön ja geopoliittisen tilanteen tuomiin tarpeisiin. Turun kaupunkiseudun MAL-alueella tehtävä kaupunkiseutusuunnitelma muodostaa tärkeän lähtökohdan tälle työlle.

Kehitämme kestävää ja kansainvälisesti saavutettavaa liikennejärjestelmää
Tavoitteena on liikennejärjestelmä, joka tukee kestävää yhdyskuntarakennetta, sujuvaa liikkumista ja Varsinais-Suomen asemaa kansainvälisenä liikenteen solmukohtana. Maakunnan saavutettavuutta vahvistavat toimivat raideliikenneyhteydet sekä länsiyhteyksien kehittäminen osana pohjoismaista ja eurooppalaista liikenneverkkoa.

Merialuesuunnittelussa koordinoimme kansallista yhteistyötä
Suomen merialuesuunnitelma laaditaan kahdeksan rannikon maakunnan liiton välisessä tiiviissä yhteistyössä ja Varsinais-Suomen liitto toimii kansallista merialuesuunnittelua koordinoivana liittona. Merialuesuunnittelulla edistämme merialueiden kestävää monikäyttöä, huoltovarmuutta, turvallisuutta ja ilmastoviisasta kehitystä. Tavoitteena on yhteinen näkemys Suomen merialueiden pitkäjänteisestä ja vaikuttavasta kehittämisestä.

Vahvistamme Varsinais-Suomen kansainvälistä asemaa
Rajat ylittävän yhteistyön tavoitteena on vahvistaa Varsinais-Suomen asemaa osana pohjoismaisia ja eurooppalaisia kehityskäytäviä. Erityistä painoa annetaan länsiyhteyksien, TEN-T-käytävän sekä pohjoismaisen liikenneyhteistyön kehittämiselle.

Kehitämme tietopohjaista ja digitaalista suunnittelua
Tavoitteena on ajantasainen, vaikuttava ja helposti hyödynnettävä suunnittelutieto. Digitaaliset suunnitteluvälineet, arviointimenetelmät ja tekoälyä hyödyntävät ratkaisut tukevat entistä laadukkaampaa päätöksentekoa ja suunnittelua.

”Etsimme ratkaisuja, joilla sovitetaan yhteen energiamurros, vesien tila ja Varsinais-Suomen kestävä kasvu.

Maankäyttö ja ympäristö -vastuualueen johtaja
Heidi Saaristo-Levin

Valonia

Autamme kuntia kestävään kehitykseen liittyvien tavoitteiden saavuttamisessa
Hankkeidemme päämääränä on rakentaa hiilineutraalia maakuntaa, jossa aktiivisesti turvataan luonnon monimuotoisuutta sekä edistetään luonnonvarojen kestävää käyttöä. Toteutamme Saaristomeri-ohjelmaa vauhdittamalla ja toteuttamalla Saaristomeren tilan parantamiseen liittyviä toimia. Hankkeissa tuemme kuntia kestävyystyön suunnitelmallisuudessa sekä konkreettisten toimenpiteiden toteuttamisessa.

Lisäämme kuntien välistä yhteistyötä, vertaisoppimista ja tiedon jakamista
Jatkamme asiantuntijaverkostojen työtä ja tarjoamme neuvontaa sekä palveluita tarpeiden mukaan. Vahvistamme kestävän kehityksen seurantaa ja viestintää sekä kunnissa että maakunnallisesti.

Työskentelemme sen eteen, että kestävyys on Varsinais-Suomessa uudistumisen perusta
Tavoitteena on vahvistaa Varsinais-Suomen ekologista kestävyyttä ja alueen toimijoiden kykyä vastata ilmasto- ja luontohaasteisiin. Edistämme ilmasto- ja luontotavoitteiden toimeenpanoa, luonnon monimuotoisuutta, Saaristomeren tilan parantamista, energiasiirtymää sekä kestävää liikkumista. Rakennamme yhteistyötä kuntien, asukkaiden, yritysten ja muiden toimijoiden välillä, toteutamme konkreettisia luontohankkeita ja aktiivista viestintää sekä lisäämme osallistumismahdollisuuksia, jotta kestävät ratkaisut juurtuvat osaksi alueen kehittämistä ja arjen päätöksentekoa.

”Tuemme kuntia ilmasto-, luonto- ja Saaristomeritavoitteiden muuttamisessa konkreettisiksi teoiksi.

Valonia -toimialapäällikkö
Riikka Leskinen

Edunvalvonta ja kuntapalvelu

Rakennamme vahvaa vaikuttavuutta Suomessa, EU:ssa ja Pohjoismaissa

Vuonna 2027 edistämme määrätietoisesti maakunnalle keskeisten hallitusohjelmakirjausten syntyä ja toteutusta sekä budjettitavoitteiden toimeenpanoa. Kärkinä ovat erityisesti Länsiradan eteneminen, lähijunaliikenteen käynnistäminen, Saaristomeren tilan parantaminen, kasvua tukeva korkeakoulutus- ja TKI-politiikka sekä Varsinais-Suomen saavutettavuuden vahvistaminen osana Helsinki–Turku–Tukholma -yhteyttä.

Edunvalvontatyössä korostuu maakunnan aseman vahvistaminen pohjoismaisena ja eurooppalaisena toimijana. Syvennämme pohjoismaista yhteistyötä sekä hyödynnämme ja johdamme aktiivisesti maakunnan kansallisia ja kansainvälisiä verkostoja edunvalvonnan tukena. Jatkamme ennakoivaa vaikuttamista EU:n uuden rahoituskauden ohjelmavalmisteluun. Tavoittelemme rahoituskaudelta maakunnan saavutettavuus-, ympäristö- ja aluekehitystavoitteita tukevia linjauksia.

Kasvukolmion maakuntien välistä yhteistyötä syvennetään edelleen. Etelä-Suomen maakuntien yhteistyössä toimimme puheenjohtajana ja vahvistamme yhteistyön vaikuttavuutta. Toimimme vuoden 2027 myös Kasitieverkoston puheenjohtajamaakuntana. Pro Varsinais-Suomi -verkoston toimintaa kehitetään ja hyödynnetään maakunnan näkyvyyden ja vaikuttavuuden vahvistamisessa. Jatkamme Varsinais-Suomen vaikuttajakoulua 10. vuotena pohjoismaisella painotuksella maakunnan vaikuttamisosaamisen ja -verkostojen kehittämiseksi.

Vahvistamme vaikuttavaa ja näkyvää viestintää

Vuonna 2027 viestinnässä korostuvat maakunnan yhteiset hallitusohjelmatavoitteet, Varsinais-Suomen strategian toimeenpanon konkretisointi, vaihemaakuntakaavoituksen eteneminen ja EU:n ohjelmakauden uudistus. Liiton 100 vuotisjuhlavuosi tuo viestintään kokoavan teeman, jonka kautta tehdään näkyväksi maakunnan pitkäjänteistä kehittämistyötä, saavutuksia ja tulevaisuuden suuntaa.

Viestinnän tavoitteena on vahvistaa liiton asemaa vaikuttavana ja asiantuntevana toimijana, tehdä strategian toteutus näkyväksi ja konkreettiseksi, lisätä maakunnan tunnettuutta ja vetovoimaa sekä kehittää viestinnän vuorovaikutteisuutta ja valmiuksia.

Vuonna 2027 sosiaalisen median kehittämistä jatketaan määräaikaisella resurssilla. Viestinnän toteutumista seurataan mm. medianäkyvyyden, digitaalisten kanavien analytiikan sekä sidosryhmäpalautteen avulla.

Rakennamme osaajien ja luovuuden maakuntaa vahvistamalla varsinaissuomalaista kulttuuria

Vahvistamme Varsinais-Suomea maakuntana, jossa taide, kulttuuri ja luovat alat tukevat kuntien elinvoimaa sekä alueen veto- ja pitovoimaa. Työ kytkeytyy maakunnan strategiseen kehittämiseen ja toteuttaa osaltaan kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanoa sekä luovan talouden kasvustrategiaa. Toimimme aktiivisesti kulttuurin ja luovien alojen maakunnallisessa yhteistyössä, kehitämme yhteistyörakenteita, vaikutamme alan kansallisissa verkostoissa sekä osallistumme hanketoimintaan. Jatkamme valtakunnallisen Kulttuuripankin kehittämistä ja hyödyntämistä alueellamme. Varsinais-Suomen liiton 100 vuotisjuhlavuonna nostamme esiin modernia maakuntaidentiteettiä sekä alueen taidetta, kulttuuria ja luovuutta osana maakunnan kehitystä ja tulevaisuutta.

"Pidämme Varsinais-Suomen tavoitteita aktiivisesti esillä hallitusohjelmatyössä, EU-vaikuttamisessa ja tulevaisuuden investointipäätöksissä.

Edunvalvonta ja kuntapalvelut -vastuualueen johtaja
Malla Rannikko-Laine

Lounaistieto

Edistämme avoimen datan yhteentoimivuutta ja hyödynnettävyyttä

Osallistumme aktiivisesti datan yhteentoimivuutta edistäviin kansallisiin prosesseihin. Vuonna 2027 jatkamme maakuntakaavan uuden tietomallin vaatimien työkalujen kehittämistä ja käyttöönottoa maakuntien liitoissa sekä toteutamme Saaristomeren tilaa koskevan tiedon saavutettavuutta parantavan hankkeen. Osallistumme myös erilaisiin kehittämisprosesseihin tuomalla niihin asiantuntijuutemme ja tarjoamalla paikkatietoalustan sidosryhmiemme käyttöön. Lisäksi haemme aktiivisesti uusia hankekumppaneita datan avoimuuden ja hyödynnettävyyden edistämiseksi sekä maakunnallisesti että kansallisesti.

Vahvistamme avoimen tiedon ekosysteemiä lounaisessa Suomessa

Tiivistämme alueen avoimen tiedon toimijoiden yhteistyötä Lounaistiedon uudistetun strategian mukaisesti. Järjestämme vuonna 2027 Aluetietofoorumin sekä markkinoimme Lounaistiedon Dataklubi-webinaaria kansallisena avoimen tiedon keskustelukanavana. Lisäksi juhlistamme Lounaistiedon 25 vuotta jatkunutta toimintaa järjestämällä verkostoitumistilaisuuden sidosryhmillemme. Lisäämme Lounaistiedon tietopalvelujen vaikuttavuutta ja tunnettuutta systemaattisella viestinnällä ja sosiaalisen median markkinoinnilla.

"Parannamme tiedon saavutettavuutta ja kehitämme avoimia tietopalveluja maakunnan päätöksenteon ja kehittämisen tueksi.

Lounaistieto -tietopalvelupäällikkö
Antti Vasanen

Henkilöstö

Varsinais-Suomen liiton asiantunteva ja monipuolinen työyhteisö koostuu maakunnan kehittämisen edelläkävijöistä ja tekee tulosta Varsinais-Suomelle. Henkilökuntamme hallitsee aluesuunnittelun, aluekehittämisen ja edunvalvonnan kokonaisuudet ja toimii tavoitteellisesti yhtenä tiiminä näitä asioita edistäen. Osaavat ihmiset ovat työmme perusta. Tunnistamme työntekijän yksilötason vahvuudet ja määrittelemme osaamisen kehittämiseen liittyvät tavoitteet vuosittain peilaten niitä yhteiskunnan ja oman erityisalamme muutoksiin.

Liitossa oli elokuussa 2026 yhteensä 81 työntekijää, joista vakinaisia 43 ja määräaikaisia 38.

Yhteiset toiminnot ja hallinto (13 henkilöä)

Hallinnon henkilöstö ylläpitää ja päivittää jatkuvasti ammattitaitoaan. Tulevana vuonna kehitämme edelleen asianhallinnan toimintatapoja ja talouden sisäistä raportointia.

Elokuussa 2026 on yhteisissä toiminnoissa ja hallinnossa 13 henkilöä vakituisessa työsuhteessa.

Aluekehittäminen (27 henkilöä)

Laaja-alainen aluekehittäminen edellyttää henkilöstöltä monialaista asiantuntijuutta ja näkemystä yhteiskunnan kaikkien (elinkeinoelämä, koulutus ja ennakointi, temaattinen kehittäminen, kansainvälisyys jne.) sektoreiden kytkeytyneisyyksistä ja vuorovaikutussuhteista. Henkilöstön määrä ja osaaminen on 2000-luvun eläköitymisten ja muiden työjärjestelyjen kautta optimoitu. Toimenkuvia on laajennettu ja ne sisältävät aiempaa enemmän maakunnan strategiseen kehittämiseen liittyviä edistämistehtäviä, kuten kumppanuustoiminnan ja kansainvälisen verkostotoiminnan tukemista.

Aluekehittämisen tehtävissä oli elokuussa 2026 yhteensä 7 henkilöä ja yksi henkilö toimi osa-aikaisesti määräaikaisessa työsuhteessa. Central Baltic-ohjelman toimeenpanossa ja hallinnoinnissa työskenteli 19 henkilöä.

Maankäyttö ja ympäristö (31 henkilöä)

Maakunnan aluesuunnittelu – maakuntakaavoitus, liikennejärjestelmätyö ja merialuesuunnittelu – edellyttävät henkilöstöltä monialaista asiantuntijuutta ja näkemystä yhteiskunnan eri sektoreiden kytkeytyneisyyksistä. Ajankohtaisia temaattisia aiheita edistetään ja niihin kohdennetaan suurempaa panostusta hanketyöllä ja -henkilöstöllä. Toiminnan kehittäminen ja digitalisaation etulinjassa pysyminen edellyttävät teknisen osaamisen varmistamista koko liiton organisaatiossa.

Suunnittelutehtävissä oli elokuussa 2026 seitsemän työntekijää vakituisessa työsuhteessa ja yksi korkeakouluharjoittelija. Hanketoiminnassa on kolme määräaikaisessa työsuhteessa oleva työntekijää.

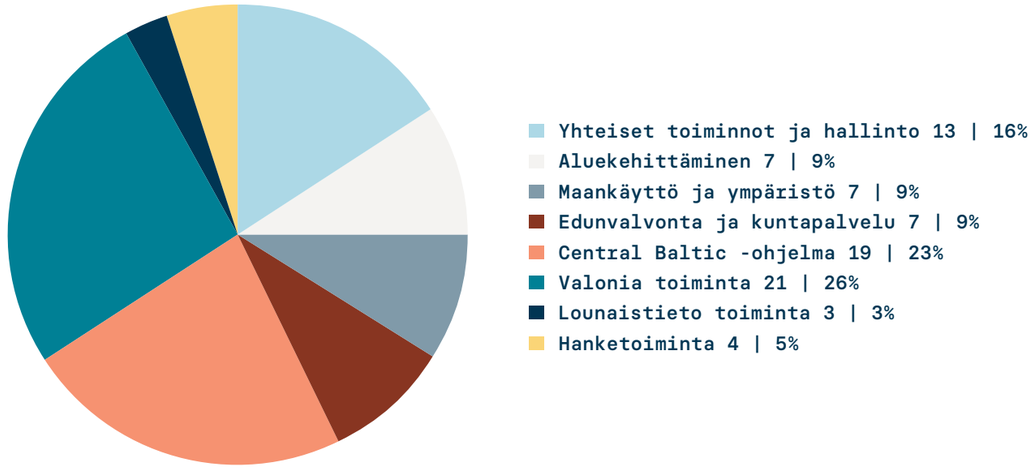
Valonian toimintojen laajuus ja henkilöstön määrä riippuu saadun hankerahoituksen määrästä. Kuluva toimintakausi käynnistyi vuoden 2021 alusta ja jatkuu vuoden 2030 loppuun vaihtelevin henkilöstömäärin. Valoniassa oli 21 henkilöä elokuussa 2026.

Edunvalvonta ja kuntapalvelu (10 henkilöä)

Vastuualueen varsinaisessa kuntarahoitteisessa toiminnassa on kuusi vakinaisessa työsuhteessa olevaa henkilöä. Lisäksi määräaikainen henkilö jatkaa vuoden 2027 viestinnän kehittämisessä. Valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistus päättyy syksyllä 2026, eikä projektihenkilö jatka vuonna 2027. Vastuualueelle varaudutaan osa-aikaiseen länsiyhteyden edistämistä koordinoivaan henkilöresurssiin.

Edunvalvonnan alla toimivaan tietopalveluryhmään on koottu kuntarahoitteisen tietopalvelun toiminta sekä Lounaistiedon toiminnot. Kuntarahoitteisen toiminnan lisäksi tietopalveluryhmässä toimii vakituinen Lounaistiedon verkostokoordinaattori, määräaikaisessa työsuhteessa olevaa paikkatietoasiantuntija sekä vuosittain korkeakouluharjoittelija.

Henkilöstö yksiköittäin 6/2026

Talouden tunnusluvut

Käyttötalousosa

KÄYTTÖTALOUS 2027 KUNTARAHOITTEINEN TOIMINTA						
TUOTOT	TA 2027	TA 2026	TA 26/27 %	TA 26/27€	TS 2028	TS 2029
Kuntien maksuosuudet	4 199 900	3 899 900	7,7	-300 000	4 299 900	4 499 900
Myyntituotot	52 888	44 894	17,8	-7 995	52 888	52 888
Muut tuotot	120 060	114 681	4,7	-5 379	120 452	120 855
TUOTOT YHT.	4 372 848	4 059 475	7,7	-313 374	4 473 240	4 673 643
KULUT						
LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO						
Henkilöstökulut	-150 810	-145 300	3,8	5 510	-152 000	-177 000
Palvelujen ostot	-67 100	-71 900	-6,7	-4 800	-67 100	-67 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 000	-2 000	0,0	0	-2 000	-2 000
Vuokrat	-4 000	-4 000	0,0	0	-4 000	-4 000
Muut toimintakulut	-2 300	-2 500	-8,0	-200	-2 500	-2 500
YHTEENSÄ	-226 210	-225 700	0,2	510	-227 600	-252 600
YHTEISET TOIMINNOT JA HALLINTO						
Henkilöstökulut	-954 343	-974 595	-2,1	-20 252	-963 886	-983 164
Palvelujen ostot	-757 233	-444 120	70,5	313 113	-861 233	-1 065 233
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-36 350	-37 950	-4,2	-1 600	-36 350	-36 350
Vuokrat	-273 204	-275 908	-1,0	-2 704	-274 044	-274 884
Muut toimintakulut	-1 300	-1 000	30,0	300	-1 300	-1 300
YHTEENSÄ	-2 022 430	-1 733 573	16,7	288 857	-2 136 813	-2 360 931
ALUEKEHITTÄMINEN						
Henkilöstökulut	-597 448	-600 676	-0,5	-3 228	-603 422	-615 491
Palvelujen ostot	-174 644	-170 170	2,6	4 474	-174 644	-174 644
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-400	-400	0,0	0	-400	-400
Vuokrat	-2 000	-2 000	0,0	0	-2 000	-2 000
Muut toimintakulut	-2 000	-2 000	0,0	0	-2 000	-2 000
YHTEENSÄ	-776 492	-775 246	0,2	1 246	-782 466	-794 535
MAANKÄYTTÖ JA YMPÄRISTÖ						
Henkilöstökulut	-589 937	-580 358	1,7	9 579	-595 836	-607 753
Palvelujen ostot	-180 200	-150 610	19,6	29 590	-177 500	-164 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 900	-7 900	0,0	0	-7 900	-7 900
Muut toimintakulut	-300	-750	-60,0	-450	-300	-300
YHTEENSÄ	-778 337	-739 618	5,2	38 719	-781 536	-780 153
EDUNVALVONTA JA KUNTAPALVELUT						
Henkilöstökulut	-556 138	-538 668	3,2	17 470	-590 008	-595 908
Palvelujen ostot	-131 503	-135 103	-2,7	-3 600	-131 503	-131 503
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 000	-5 000	0,0	0	-4 125	-4 125
Vuokrat	-5 000	-5 000	0,0	0	-5 000	-5 000
Muut toimintakulut	-500	-500	0,0	0	-500	-500
YHTEENSÄ	-698 141	-684 271	2,0	13 870	-731 136	-737 036
KULUT YHT.	-4 501 610	-4 158 408	8,3	343 202	-4 659 553	-4 925 256
TOIMINTAKATE	-128 762	-98 933	30,1	29 828	-186 312	-251 612

TA = talousarvio, TS = taloussuunnitelma

KÄYTTÖTALOUS 2027 OHJELMA- JA HANKETOIMINTA						
	TA2027	TA2026	TA 26/27 %	TA 26/27 €	TS 2028	TS 2029
CENTRAL BALTIC 2021-2027						
Tuet ja avustukset	1 965 000	1 890 580	3,9	74 420	1 842 090	1 844 250
Henkilöstökulut (V-S liitto)	-1 260 000	-1 139 250	10,6	-120 750	-1 200 000	-1 139 250
Palvelujen osto	-495 000	-580 440	-14,7	85 440	-490 420	-495 000
Aineet ja tarvikkeet						
Muut toimintakulut	-210 000	-170 890		-39 110	-151 670	-210 000
TOIMINTAKATE	0	0		0	0	0
VALONIA TOIMIINNOT						
Tuet ja avustukset	1 285 000	1 353 350	-5,1	-68 350	1 300 000	1 306 500
Muut tuotot	10 000	125 000	-92,0	-115 000	125 000	125 625
Henkilöstökulut (V-S liitto)	-990 000	-1 100 000	-10,0	110 000	-1 115 000	-1 120 575
Palvelujen osto	-195 000	-270 700	-28,0	75 700	-200 000	-201 000
Aineet ja tarvikkeet	-10 000	-7 500	33,3	-2 500	-8 000	-8 040
Muut toimintakulut	-100 000	-100 150	-0,1	150	-102 000	-102 510
TOIMINTAKATE	0	0		0	0	0
LOUNAISTIETO TOIMINNOT						
Tuet ja avustukset	295 600	263 400	12,2	32 200	173 300	175 800
Henkilöstökulut	-155 000	-155 400	-0,3	400	-137 000	-139 000
Palvelujen osto	-124 000	-75 600	64,0	-48 400	-26 000	-26 500
Aineet ja tarvikkeet	-300	-200	50,0	-100	-300	-300
Muut toimintakulut	-16 300	-32 200	-49,4	15 900	-10 000	-10 000
TOIMINTAKATE	0	0		0	0	0
HANKETOIMINTA						
Tuet ja avustukset	654 132	591 102	10,7	63 030	476 250	476 250
Henkilöstökulut	-278 939	-257 845	8,2	-21 094	-175 560	-175 560
Palvelujen osto	-359 982	-300 024	20,0	-59 958	-277 855	-277 855
Aineet ja tarvikkeet	-377	-316	19,3	-61	-250	-250
Muut toimintakulut	-14 834	-32 917	-54,9	18 083	-22 585	-22 585
TOIMINTAKATE	0	0		0	0	0
TUOTOT YHT	4 209 732	4 223 432	-0,3	-13 700	3 916 640	3 928 425
KULUT YHT	-4 209 732	-4 223 432	-0,3	13 700	-3 916 640	-3 928 425
TOIMINTAKATE	**0**	**0**		**0**	**0**	**0**
Central Baltic -ohjelman käyttötalousarvio täsmentyy seurantakomitean päätöksillä. Valonian, Lounaistiedon ja hanketoiminnan käyttötalousarviot täsmentyvät, kun uusia hankkeita käynnistetään ja niiden kustannusarviot vahvistetaan maakuntahallituksen päätöksillä. Hankkeiden päättyessä niiden toiminta ja tulokset raportoidaan						

Yhteenveto kuntarahoitteisen toiminnan käyttötaloudesta 2027

KUNTARAHOITTEINEN TOIMINTA						
KÄYTTÖTALOUS	TA2027	TA2026	TA 26/27 %	TA26/27 €	TS 2028	TS 2029
TUOTOT						
Kuntien maksuosuudet	4 199 900	3 899 900	7,7	-300 000	4 299 900	4 499 900
Myyntituotot	52 888	44 894	17,8	-7 995	52 888	52 888
Muut tuotot	120 060	114 681	4,7	-5 379	120 452	120 855
TUOTOT YHT.	4 372 848	4 059 475	7,7	-313 374	4 473 240	4 673 643
KULUT						
Henkilöstökulut	-2 848 676	-2 839 597	0,3	9 079	-2 905 154	-2 979 317
Palvelujen ostot	-1 310 680	-971 903	34,9	338 777	-1 411 980	-1 602 680
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-51 650	-53 250	-3,0	-1 600	-50 775	-50 775
Vuokrat	-284 204	-286 908	-0,9	-2 704	-285 044	-285 884
Muut toimintakulut	-6 400	-6 750	-5,2	-350	-6 600	-6 600
YHTEENSÄ	-4 501 610	-4 158 408	8,3	343 202	-4 659 553	-4 925 256
TOIMINTAKATE	-128 762	-98 933	30,1	29 828	-186 312	-251 612

TA = talousarvio, TS = taloussuunnitelma, TP = tilinpäätös

Tuloslaskelmaosa

TALOUSSUUNNITELMA 2027						
	TA 2027	TA 2026	TA26/27	TA26/27	TS 2028	TS 2029
			%	euroa		
KÄYTTÖTALOUSOSA (ulkoinen ja sisäinen)						
KUNTARAHOITTEINEN TOIMINTA						
__Tuotot	4 372 848	4 059 475	7,7	-313 374	4 473 240	4 673 643
__Kulut	-4 501 610	-4 158 408	8,3	343 202	-4 659 553	-4 925 256
Netto	-128 762	-98 933	30,1	29 828	-186 312	-251 612
OHJELMA- JA HANKETOIMINTA						
__Tuotot	4 209 732	4 223 432	-0,3	13 700	3 916 640	3 928 425
__Kulut	-4 209 732	-4 223 432	-0,3	-13 700	-3 916 640	-3 928 425
Netto	0	0			0	0
TULOSLASKELMAOSA (ulkoinen/sisäinen)						
	TA 2027	TA 2026	TA26/27	TA26/27	TS 2028	TS 2029
			%	euroa		
Toimintatulot	8 582 580	8 282 907	3,6	-299 674	8 389 880	8 602 068
__Kuntien maksuosuudet	4 199 900	3 899 900	7,7	-300 000	4 299 900	4 499 900
__Tuet, avustukset, korvaukset	4 209 732	4 223 432	-0,3	13 700	3 916 640	3 928 425
__Muut tuotot	172 948	159 575	8,4	-13 374	173 340	173 743
Toimintamenot	-8 711 342	-8 381 840	3,9	329 502	-8 576 193	-8 853 681
__Henkilöstömenot	-5 532 615	-5 492 092	15,5	234 326	-5 532 714	-5 553 702
__Palvelujen ostot	-2 484 662	-2 198 667	4,1	37 174	-2 406 255	-2 603 035
__Aineet ja tarvikkeet	-62 327	-61 266	-14,0	-26 500	-59 325	-59 365
__Muut toimintakulut	-631 738	-629 815	-14,0	-26 500	-577 899	-637 579
TOIMINTAKATE	-128 762	-98 933	30,1	29 828	-186 312	-251 612
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
__Korkotulot						
__Muut rahoitustulot						
__Korkomenot						
__Muut rahoituskulut						
VUOSIKATE	-128 762	-98 933	30,1	29 828	-186 312	-251 612
__Siirrot rahastoon						
__Poistot	-1 700	-1 700	0,0	0	-5 000	-8 400
__Satunnaiset tuotot						
__Satunnaiset kulut						
TILIKAUDEN TULOS	-130 462	-100 633	29,6	29 828	-191 312	-260 012

Investointiosa ja rahoitusosa

INVESTOINTIOSA	TA 2027	TA 2026	TA26/27	TA26/27	TS 2028	TS 2029
			%	euroa		
__Tuotot						
__Kulut	-10 000	-10 000		0	-10 000	-10 000
Netto	-10 000	-10 000		0	-10 000	-10 000

RAHOITUSOSA euroa	TA 2027	TA 2026	TA26/27	TA26/27	TS 2028	TS 2029
			%	euroa		
VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN KASSAVIRTA						
TULORAHOITUS						
_Vuosikate	-128 762	-98 933	30,1	29 828	-186 312	-251 612
Tulorah.korjauserät						
INVESTOINNIT						
_Käyttöom.investoinnit	-10 000	-10 000		0	-10 000	-10 000
Käyttöom. myyntitulot						
NETTOKASSAVIRTA	-138 762	-108 933	27,4	29 828	-196 312	-261 612
RAHOITUSTOIMINNAN KASSAVIRTA						
Muut maksuvalmiuden muutokset						
_Toimeksantojen varat						
_Vaihto-omiasuuden muutos						
_Saamisten muutos						
_Velkojen muutos						
RAHOITUSTOIM. NETTO						
KASSAVAR. MUUTOS						

Liite 1. Jäsenkuntien maksuosuudet 2021–2026

Kunta	2 021	2 022	2 023	2 024	2 025	2 026	_25/26 %
Aura	28 969	28 248	27 475	31 475	25 858	26 462	2,34
Kaarina	304 473	304 235	305 424	360 359	299 665	306 098	2,15
Kemiönsaari	43 163	42 627	43 114	48 895	40 837	42 102	3,10
Koski Tl	14 694	14 926	14 465	15 897	15 984	18 033	12,82
Kustavi	7 424	7 650	8 149	9 636	7 944	8 363	5,27
Laitila	59 350	58 306	56 690	65 663	55 619	55 519	-0,18
Lieto	169 617	168 958	166 739	195 665	166 472	169 372	1,74
Loimaa	105 269	105 372	102 672	116 597	98 196	97 215	-1,00
Marttila	13 141	13 252	12 828	14 020	11 727	11 825	0,84
Masku	82 936	81 394	79 878	92 381	76 894	78 192	1,69
Mynämäki	54 209	53 314	51 433	59 639	48 949	49 817	1,77
Naantali	195 373	195 655	195 737	221 265	189 701	190 986	0,68
Nousiainen	34 689	34 142	32 586	37 898	31 046	32 194	3,70
Oripää	8 906	8 747	8 648	9 955	8 611	8 470	-1,64
Paimio	85 667	83 890	81 530	98 413	82 200	81 973	-0,28
Parainen	127 824	125 313	122 495	141 663	114 761	117 531	2,41
Pyhäranta	15 306	14 572	14 433	16 264	12 950	13 087	1,06
Pöytyä	53 097	54 690	55 180	58 854	50 397	52 877	4,92
Raisio	204 978	202 623	200 532	236 783	200 098	201 946	0,92
Rusko	53 062	53 136	51 564	59 273	49 135	50 245	2,26
Salo	368 569	367 791	361 142	416 929	352 256	353 700	0,41
Sauvo	21 074	21 289	20 532	23 604	19 943	20 115	0,86
Somero	56 603	55 772	54 202	62 054	51 326	52 019	1,35
Taivassalo	11 870	11 685	11 151	12 934	10 742	10 937	1,82
Turku	1 638 707	1 655 236	1 685 156	1 939 956	1 749 995	1 718 548	-1,80
Uusikaupunki	125 382	121 485	121 035	137 435	115 562	119 105	3,07
Vehmaa	15 548	15 592	15 110	16 393	13 032	13 169	1,05
YHT	3 899 900	3 899 900	3 899 900	4 499 900	3 899 900	3 899 900	0,00

Liite 2. Maksuosuuksien kehitys 1993–2029

Varsinais-Suomen liiton tilinpäätösten ja talousarvioiden mukaan jäsenkuntien maksuosuudet ovat kehittyneet seuraavasti:

vuosi	maksuosuudet		muutos edelliseen vuoteen
	mk	euroa	%
1993	9 937 529	1 671 372	
1994	9 145 993	1 538 246	-8,0
1995	10 343 056	1 739 577	13,1
1996	10 948 585	1 841 420	5,9
1997	12 478 460	2 098 726	14,0
1998	13 131 783	2 208 607	5,2
1999	13 531 783	2 275 883	3,0
2000	13 931 783	2 343 158	3,0
2001	13 931 786	2 343 158	0,00
2002		2 569 895	9,68
2003		2 698 388	5,00
2004		2 860 291	6,00
2005		3 006 166	5,10
2006		3 147 456	4,70
2007		3 257 617	3,50
2008		3 371 634	3,50
2009		3 489 641	3,50
2010		3 489 641	0,00
2011		3 559 434	2,00
2012		3 693 995	3,78
2013		3 786 311	2,50
2014		3 799 900	0,36
2015		3 799 900	0,00
2016		3 799 900	0,00
2017		3 799 900	0,00
2018		3 799 900	0,00
2019		3 899 900	2,63
2020		3 899 900	0,00
2021		3 899 900	0,00
2022		3 899 900	0,00
2023		3 899 900	0,00
2024		4 499 900	15,39
2025		3 899 900	-13,33
2026		3 899 900	0,00
2027		4 199 900	7,69
TS 2028		4 299 900	2,38
TS 2029		4 499 900	4,65

Liite 3. Maksuosuuksien määräytyminen vuonna 2026

Nimi	Kunnallisvero 2024	Yhteisövero-osuus yhteensä 2024	2024 kunnan tulovero-%	maksuosuuden perusteena oleva kpl-määrä	**2026 maksuosuudet**	2025 maksuosuudet	muutos 2025 -> 2026
Aura	7 229 089	463 994	8,90	86 439 138	26 462	25 858	2,34 %
Kaarina	71 089 567	4 901 049	7,60	999 876 523	306 098	299 665	2,15 %
Kemiönsaari	8 877 263	887 098	7,10	137 526 199	42 102	40 837	3,10 %
Koski tl	2 883 873	1 475 111	7,40	58 905 189	18 033	15 984	12,82 %
Kustavi	1 241 826	205 962	5,30	27 316 749	8 363	7 944	5,27 %
Laitila	12 965 777	1 723 983	8,10	181 355 060	55 519	55 619	-0,18 %
Lieto	34 709 886	3 465 003	6,90	553 259 257	169 372	166 472	1,74 %
Loimaa	23 651 434	3 023 242	8,40	317 555 665	97 215	98 196	-1,00 %
Marttila	3 063 795	219 341	8,50	38 625 134	11 825	11 727	0,84 %
Masku	19 425 511	1 263 134	8,10	255 415 370	78 192	76 894	1,69 %
Mynämäki	13 822 374	985 882	9,10	162 728 082	49 817	48 949	1,77 %
Naantali	33 945 650	5 981 376	6,40	623 859 776	190 986	189 701	0,68 %
Nousiainen	9 309 168	260 546	9,10	105 161 697	32 194	31 046	3,70 %
Oripää	1 977 620	346 358	8,40	27 666 397	8 470	8 611	-1,64 %
Paimio	20 802 641	1 154 113	8,20	267 765 289	81 973	82 200	-0,28 %
Parainen	28 257 990	2 071 625	7,90	383 919 174	117 531	114 761	2,41 %
Pyhäranta	3 705 125	185 113	9,10	42 749 877	13 087	12 950	1,06 %
Pöytyä	12 532 709	2 321 612	8,60	172 724 659	52 877	50 397	4,92 %
Raisio	45 344 541	4 789 759	7,60	659 661 841	201 946	200 098	0,92 %
Rusko	10 941 786	711 237	7,10	164 127 073	50 245	49 135	2,26 %
Salo	84 152 627	9 432 432	8,10	1 155 371 091	353 700	352 256	0,41 %
Sauvo	5 380 278	401 704	8,80	65 704 341	20 115	19 943	0,86 %
Somero	12 819 581	1 114 027	8,20	169 922 048	52 019	51 326	1,35 %
Taivassalo	2 274 135	191 041	6,90	35 727 193	10 937	10 742	1,82 %
Turku	300 677 895	86 665 928	6,90	5 613 678 598	1 718 548	1 749 995	-1,80 %
Uusikaupunki	27 078 799	6 380 414	8,60	389 060 617	119 105	115 562	3,07 %
Vehmaa	3 814 799	271 816	9,50	43 016 998	13 169	13 032	1,05 %
	801 975 737	140 892 898		12 739 119 035	**3 899 900**	3 899 900	0,00 %

